

Flitscongres 2022

Irene Zondervan, Dennis van Diest

M220307

2 juni 2022

motivaction
insights and strategy

Inhoudsopgave

Achtergrond	2
Conclusies	6
Resultaten - verhaal	8
Resultaten - grafieken	16
Bijlagen	33

Wat verandert er in het Nieuwe pensioenstelsel?

Het Nederlandse pensioenstelsel is in 2020 voor het derde jaar op rij verkozen tot het beste pensioenstelsel ter wereld. HET BESTE TER WERELD! En met het nieuwe Pensioenakkoord, dat vanaf 2023 zal worden ingevoerd, moet het nóg beter worden. Pensioenen worden transparanter en persoonlijker en het nieuwe stelsel zal beter aansluiten bij de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Op die Nederlandse arbeidsmarkt heeft echter een ontwikkeling plaatsgevonden waar in de discussie over het Pensioenakkoord óók rekening mee moet worden gehouden.

De veranderende levensloop van de huidige jongeren.

Waar jarenlang ieders carrière zich liet uitstippelen langs de lijnen van: ruim 20 jaar onderwijs gevolgd door 40 jaar betaalde arbeid, zoveel mogelijk in één baan of tenminste één sector, om vervolgens van de oude dag te gaan genieten, is dat voor de huidige jongeren helemaal niet meer zo vanzelfsprekend. Wisselingen tussen vast en flexibel verband worden steeds normaler.

In de eerste week van 2020 kwam naar buiten dat Nederland voor het eerst in de geschiedenis meer dan 2 miljoen bedrijven telt, vooral eenmanszaken. Nederland scoort met 12,2% zzp'ers in de hele beroepsbevolking boven het Europese gemiddelde en de groei van het aantal zelfstandigen vlakt nog lang niet af.

De vermeende behoefte aan zekerheid en garanties, aan optimaal *financieel* rendement, maakt onder jongeren plaats voor de wens voor regie, flexibiliteit, een gevoel van vrijheid, onafhankelijkheid en belang aan een duurzame leefbare wereld. Weg van het huisje-boompje-beestje-denken.

Onderzoek van Motivaction onder flexwerkers toont aan dat een deel van de Nederlandse beroepsbevolking voorkeur heeft voor de variatie die het flexwerken biedt boven vastigheid en zekerheid. Het betreft de voorkeur voor variatie in het te werken aantal uren per week en in de te verrichten werkzaamheden.

Jongeren van nu zijn in diverse opzichten 'anders' dan generaties voor hen.

We hebben het over 40-minners. Wat onderscheidt hen:

- Een andere verdeling van zorgtaken in het huishouden, waarmee 'kostwinner' inmiddels een achterhaald begrip is geworden.
- Andere levensvormen, gezinssamenstellingen.
- Een andere kijk op dienstverbanden bij een werkgever: de gouden pen na 40 jaar trouwe dienst maakt plaats voor jobhopping met nog meer flexibele contractvormen dan we nu al zien.
- Zelfontwikkeling, ontplooiing, is belangrijk voor levensgeluk: leren houdt niet op na de middelbare school of de vervolgopleiding die men daarna geniet. Een carrièreswitch kan elk moment nog plaatsvinden. Werken en leren kunnen elkaar zo afwisselen.
- De huidige schaarste aan personeel geeft baan-werkgarantie; ergens tegen je zin in blijven uit angst voor inkomensverlies speelt in deze periode niet. De werknemer met bijbehorende skills staat centraal.
- Influencers dragen bij aan een positief beeld van de selfmade man, die geen vast contract en baas nodig heeft.

Doelstelling

In het licht van de ontwikkelingen zoals hiervoor beschreven, stelt Aegon zich de vraag:

➤ **Hoe staat het met het draagvlak voor het Nieuwe pensioenstelsel onder jongeren?**

Om op deze vraag antwoord te krijgen, heeft Motivaction in samenwerking met Aegon kwantitatief onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten worden gedeeld op het jaarlijkse Flitscongres dat Aegon organiseert op 13 juni 2022 in en met de VU.

De hoofdvraag die we met het onderzoek beantwoorden, betreft de mate van passendheid van de uitgangspunten van het nieuwe pensioenstelsel bij de levensfasen en attitudes van de generatie werkenden onder de 40 jaar. Zoals:

- De verplichtstelling deel te nemen aan de pensioenregeling op basis van het feit dat je werkt bij een bepaalde onderneming of binnen een bepaalde bedrijfstak.
- De verplichting maandelijks een zelfde vast percentage van je inkomen in te leggen voor je pensioen.
- De verplichtstelling te wachten op de uitkering tot na pensioendatum.
- De keuze om na pensioen door te beleggen of niet (variabel of vast pensioen te kiezen).

- De keuze om na pensioen 1 keer maximaal 10% op te nemen (lumpsum).
- Partnerpensioen op basis van risicoverzekering.
- Onderlinge solidariteit en het aanleggen/aanhouden van solidariteitsbuffers.
- Keuzes voor rendement: financieel rendement, rendement op het klimaat/milieu of één van de andere SDG's (Social Development Goals).

Methode en opzet

Doelgroep en steekproef

Onder een representatieve groep jongeren in de leeftijd van 20 tot 40 jaar heeft Motivaction een online kwantitatieve vragenlijst uitgezet. Om betrouwbare uitspraken op totaalniveau te kunnen doen alsmede over subgroepen hebben we gekozen voor een steekproef van $n= 500$. Uiteindelijk hebben 595 mensen de vragenlijst ingevuld. Zij kwalificeerden zich wanneer ze werkzaam zijn en pensioen opbouwen, dan wel in loondienst dan wel als zelfstandig ondernemer.

De netto steekproef bestaat uit $n= 595$ Nederlanders tussen de 20 en 40 jaar.

- 96% van hen is in loondienst en de overige 4% is ondernemer.
- 71% is geen lid van een vakbond, 22% is wel lid. De overigen laten deze vraag onbeantwoord. Van de leden is 25% man en 18% vrouw.

In de bijlage achterin het rapport is een overzicht opgenomen van de steekproef-samenstelling: gewogen en ongewogen.

Het veldwerk vond plaats van 10 mei 2022 t/m 16 mei 2022.

Vragenlijst

Hieraan voorafgaand heeft Motivaction in samenspraak met Aegon en Herman Kappelle, bijzonder hoogleraar Fiscaal Pensioenrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam, de vragenlijst ontwikkeld. De vragenlijst bestaat uit 20 vragen, waarvan 3 open vragen.

Leeswijzer

Deze rapportage begint met de belangrijkste conclusies van het onderzoek waarin we antwoord geven op de doelstelling. Vervolgens presenteren we de resultaten op twee manieren.

- Het eerste hoofdstuk Resultaten vertelt het verhaal dat we kunnen opmaken uit de reacties op de gestelde vragen.
- Het tweede hoofdstuk Resultaten toont de grafieken die de basis vormen van dit verhaal.
  - Verschillen tussen subdoelgroepen noemen we hierbij alleen indien ze statistisch significant zijn.
  - In enkele grafieken tellen de percentages niet op tot honderd procent. In dit geval gaat het om (kleine) afrondingsverschillen.
  - In verband met de leesbaarheid van de figuren zijn lage percentages die buiten de lay-out van de grafiek vallen niet weergegeven.

Het nieuwe pensioen wordt grotendeels bepaald door persoonlijke pensioenpotjes die worden belegd. Welke afspraken die onderdeel uitmaken van dit nieuwe stelsel spreken de jongeren aan, welke niet of minder? Hoeveel invloed willen ze hebben? Is solidariteit binnen een fonds gewenst en tegen welke kosten? Heeft rendement voorrang op duurzaamheid? En welke alternatieven spreken hen aan die nu geen onderdeel van het nieuwe stelsel uitmaken?

De afspraken uit het nieuwe pensioenstelsel worden slechts matig tot zeer matig gedragen door de jongeren. Met name het beleggingsrisico schrikt af.

De enige afspraak die gedragen wordt door een meerderheid, al is het met een krappe 53%, is de verplichting om maandelijks een zelfde vast percentage van je inkomen in te leggen voor je pensioen. Alle andere afspraken hebben slechts de steun van 20 tot 45% van de doelgroep 20 tot 40-jarigen.

Verplichte onderdelen spreken meer aan dan keuzevrijheid. Verplichte deelname aan een regeling krijgt steun van 45%. De minst aansprekende afspraken betreffen die rond het partnerpensioen: dat dit een verzekering is en geen spaarpot spreekt slechts 20% aan. En het gegeven dat de pensioenuitkering afhankelijk is van de beleggingsrendementen van het pensioenfonds of de verzekeraar waar de regeling loopt: ook dit spreekt slechts een schamele 20% aan. Ondanks de hang naar een vorm van zekerheid, vindt een derde het jammer dat het nieuwe stelsel het niet mogelijk maakt al voor je pensioengerechtigde leeftijd een deel te kunnen opnemen uit de pensioenpot.

Geen duidelijke voorkeur voor Solidaire Premiereregeling of Flexibele Premiereregeling. Hoogste rendement is leidend in de voorkeuren.

De doelgroep is alles behalve uitgesproken over één van beide regelingen. Aansprekend aan SPR zijn de lage kosten en de zekerheid. Aansprekend aan FPR zijn de mogelijkheid voor eigen keuzes en het feit dat het rendement jou toekomt. Maar, zoals gezegd, moeten eigen keuzes niet leiden tot hogere kosten. Het hoogste rendement is leidend in de wensen en voorkeuren.

Solidariteit is gewenst, zeker als het goed uitpakt voor de jongeren zelf. Het is voor de meeste jongeren moeilijk te accepteren wanneer zij in een bepaald jaar een deel van hun pensioenvermogen verliezen terwijl dat niet het geval is bij de ouderen. Andersom is er meer acceptatie, maar niet onder de meerderheid (44%) wanneer jongeren in een bepaald jaar wel en ouderen niet een deel aan hun pensioenvermogen toevoegen.

Het vermoeden dat duurzaam beleggen tot een lager rendement leidt is groter dan het vermoeden of vertrouwen dat dit tot een hoger rendement leidt. **Een hogere uitkering prevaleert boven duurzaamheid.** Maar ook hier is geen sprake van een zeer uitgesproken mening. Dit zien we ook terug bij de voorkeur voor bepaalde SDG's: gezondheid spreekt relatief het meest aan maar feitelijk vinden de jongeren alles wel best. Beleggingsbeleid dat klimaatverandering tegen gaat, krijgt de minste steun. 18% voelt zich daar niet bij thuis.

Conclusies

Spreeken alternatieven voor de huidige regeling meer aan? Nee

In het onderzoek zijn de jongeren een aantal alternatieven aangeboden om te polsen of die afspraken beter matchen met hun leeftijd en levensfase. Niet alleen overschrijdt de mate van aantrekkelijkheid hiervan de 50% niet of nauwelijks. De waarschijnlijkheid dat de jongeren van deze opties gebruik willen maken is nog lager.

Zelf bepalen hoeveel risico je wil lopen, waarin je geld wordt belegd en welk percentage van je inkomen je daarvoor maandelijks opzij wil zetten, spreken het meest aan. Dit raakt keuzevrijheid. Het minst aantrekkelijk zijn de opties waarmee de zekerheid en de hoogte van de pensioenuitkering in het geding komen.

Kennis en activatie

Leidend door alle resultaten is de mate van kennis waarover de jongere beschikt. Meer kennis over het pensioenstelsel, de rationale en de regelingen, draagt bij tot meer acceptatie van de uitgangspunten en de regelingen en tot meer vertrouwen in de impact. Kennisoverdracht is, zoals bekend is, op zijn zachts gezegd zeer uitdagend. Een grote groep is afgehaakt. Zij worden met de bestaande middelen en de geboden informatie niet bereikt.

Resultaten – het verhaal

Bekendheid met het Nieuwe Pensioenstelsel is laag

Kennis met betrekking tot het Nieuwe pensioenstelsel is laag

9 op de 10 werkende Nederlanders tussen de 20 en 40 jaar heeft nog nooit (42%) of slechts vagelijk (47%) gehoord dat Nederland overgaat op een nieuw pensioenstelsel. De overigen zeggen er redelijk (9%) of goed (2%) van op de hoogte te zijn hoe het nieuwe stelsel en de regelingen er uit gaan zien.

Vrouwen zijn hier nog minder van op de hoogte dan mannen: tegenover 33% van de mannen zegt 51% van de vrouwen hier nog nooit over gehoord te hebben. Leeftijd maakt hierbij geen verschil, opleiding enigszins. Hoog opgeleiden zijn er in iets hogere mate (13% vs 8% midden en 0% laag) redelijk van op de hoogte. Leden van een vakbond zijn beter op de hoogte. 31% van hen heeft er nog nooit van gehoord ten opzichte van 45% van de niet-vakbondsleden.

Onbekend met de impact van de regeling voor zichzelf

Twee derde (67%) van de doelgroep 20 – 40 jaar bevestigt de uitspraak dat het hen niet duidelijk is wat het Nieuwe pensioenstelsel voor hen gaat betekenen. Slechts 10% geeft expliciet aan dat dit hen wel duidelijk is. Het overige kwart van deze doelgroep neemt een middenpositie in: het is hen niet duidelijk maar ook niet geheel niet duidelijk wat het Nieuwe pensioenstelsel voor henzelf gaat betekenen. Dit geldt uiteraard meer voor degenen die er niets of slechts vagelijk over gehoord hebben. We zien hier geen verschil tussen wel of niet aangesloten zijn bij een vakbond.

De helft is afgehaakt in de discussie over Nieuwe pensioenstelsel

51% zegt afgehaakt te zijn omdat ze de hele discussie rond pensioen als te ingewikkeld beleven. Meer vrouwen dan mannen beleven de discussie als zodanig, meer jongeren (20-29) dan ouderen (30-39) en meer niet-vakbondsleden dan leden. Slechts 13% van de totale doelgroep is het hiermee oneens.

Het Nieuwe pensioenstelsel had voor de jongeren niet hoeven. Urgentie wordt niet gevoeld, rationale niet herkend

De afspraken die onderdeel uitmaken van het nieuwe pensioenstelsel worden niet goed begrepen en spreken (daarom?) niet aan. Het vertrouwen dat het nieuwe pensioenstelsel voor de betreffende persoon goed zal uitpakken, is laag: slechts 21% heeft hier vertrouwen in. Bij een kwart (26%) is het vertrouwen er niet en de ruime meerderheid (55%) kan dit niet inschatten. Mannen hebben er meer vertrouwen in dan vrouwen. 25% van de mannen tegenover 16% van de vrouwen hebben er wel vertrouwen in dat het goed voor hen zal uitpakken. Vakbondsleden hebben er wat meer vertrouwen in dan niet-leden.

Nieuw pensioenstelsel: jongeren worden er niet warm of koud van

De jongeren zitten niet op het Nieuwe pensioenstelsel te wachten: een derde is hier expliciet in. Slechts 13% weerlegt de uitspraak 'voor mij hadden al deze veranderingen rond het pensioen niet hoeven'. Meer mannen dan vrouwen zijn deze mening toegedaan.

Het waarom van de aanpassingen en de urgentie lijken niet doorgedrongen. Het idee achter het Nieuwe pensioenstelsel dat het minder belooft en meer waarmaakt, spreekt slechts ruim een derde (39%) aan. De helft (48%) houdt zich op de vlakte rond deze uitspraak en 13% is het hier (totaal) niet mee eens. Degenen die goed of redelijk op de hoogte zijn, spreekt het idee achter het Nieuwe pensioenstelsel meer aan dan degenen die nog nooit of slechts vagelijk van het Nieuwe pensioenstelsel gehoord hebben.

Evenmin spreekt het idee aan dat de huidige dynamische tijd vraagt om een pensioenstelsel dat meebeweegt met de economie. 40% houdt zich met betrekking tot dit statement op de vlakte. Ook hier zien we dat meer kennis tot meer bijval leidt.

Oude of nieuwe stelsel: het is de jongeren om het even

Van een uitgesproken voorkeur voor het oude of nieuwe stelsel is geen sprake. Ook niet onder degenen met enige mate van pensioen kennis. 40% van de totale doelgroep heeft hier geen mening over en degenen die wel een mening hebben, zijn gelijk verdeeld over de voorkeur voor oud en nieuw. 12% vindt beide stelsels even slecht. Mannen hebben vergeleken met vrouwen meer voorkeur voor het nieuwe stelsel. 21% mannen t.o.v. 12% van de vrouwen denkt dat het nieuwe stelsel een verbetering is. Driekwart van de laagopgeleiden heeft hier geen mening over.

Ze worden er niet warm of koud van

De informatie die geboden is in de vragenlijst over het nieuwe pensioenstelsel triggert deze doelgroep niet. De meerderheid (57%) geeft aan hierdoor niet in actie te komen. Slechts 13% is hierdoor wel geactiveerd om op zoek te gaan naar meer informatie om het allemaal beter te kunnen begrijpen. Ook hier zien we dat het meer mannen dan vrouwen zijn (16% vs 9%) die actief op zoek willen gaan naar meer informatie om het beter te gaan begrijpen, en meer de vakbondsleden dan de niet-leden. De overigen, nagenoeg een derde (30%) neemt een afwachtende maar geen afwijzende houding aan. Wordt hen informatie aangereikt, dan staan ze er voor open om dit te gaan bekijken. Het meest getriggerd om actief op zoek te gaan naar meer informatie zijn degenen die al redelijk of goed op de hoogte zeggen te zijn.

Een bepaalde mate van zekerheid maakt de pensioenregeling aantrekkelijk

De enige afspraak in de regeling waar de meerderheid van de jongeren (53%) positief over is, is maandelijks een vast percentage van je salaris inleggen voor je eigen pensioen. Dit spreekt de hoogopgeleiden relatief het meest aan. Verplicht deelnemen omdat je in loondienst bent of werkt in een bepaalde sector spreekt 45% aan. Hierbij maakt geslacht of leeftijd geen verschil. Van degenen die voor de verplichting zijn, is 57% vakbondslid en 44% niet.

Zelf regie kunnen nemen spreekt ook aan

Keuzevrijheid rond doorbeleggen na pensionering en lumpsum (eenmalig een bedrag opnemen op pensioendatum) spreken als opties 42% van de doelgroep aan. Dit spreekt mannen meer aan dan vrouwen, hoger opgeleiden meer dan de 'middengroep' alsmede degenen met enige tot veel kennis over het Nieuwe pensioenstelsel.

Onzekerheid en gebrek aan bepaalde invullingen van regie spreken niet aan

De minst aansprekende afspraken uit het Nieuwe pensioenstelsel betreffen de afspraken dat:

- je pensioenuitkering afhankelijk is van de beleggingsrendementen van het pensioenfonds of de verzekeraar waar de regeling loopt.
- Partnerpensioen een verzekering is en geen spaarpot
- ouderdomspensioen niet eerder uitgekeerd wordt dan ná pensioendatum

Met betrekking tot de eerste stelling maakt kennis over het Nieuwe pensioenstelsel het verschil: afhankelijkheid van de beleggingsrendementen spreekt meer aan als je beter op de hoogte bent.

Geld verliezen voelt slecht, meer geld verliezen dan anderen voelt slechter

Spreekt afhankelijk zijn van het beleggingsrendement dat jouw pensioenfonds of verzekeraar voor jou maakt niet aan, het feit dat resultaten anders kunnen uitvallen voor verschillende generaties spreekt ook niet aan. Deze ongelijkheid voelt met name niet goed wanneer de ene generatie wel verlies lijdt en de andere niet. Het is beter acceptabel wanneer een bepaalde generatie er wel op vooruit gaat en de ander niet (zonder er op achteruit te gaan). Voor vrouwen voelen beide vormen van ongelijkheid slechter aan dan voor mannen.

Pensioenkennis maakt voor de mate van acceptatie hét verschil: de minste steun is er voor deze ongelijkheid onder degenen met de minste kennis over het Nieuwe pensioenstelsel. Twee derde van degenen die redelijk tot goed op de hoogte zijn van het Nieuwe pensioenstelsel vinden deze ongelijkheid wel acceptabel tegenover een krappe 40% van degenen met weinig tot geen kennis. Voor zelf verliezen terwijl ouderen niet verliezen liggen de acceptatiewaarden lager: 18% tot 33% van de 'onwetenden' vindt dit acceptabel tegenover 46% tot 81% van degenen met kennis.

Nieuwe pensioenstelsel: risico-aversie maakt beleggen eng

Meer regie over beleggen maakt de regeling aantrekkelijker

Voor de helft van deze doelgroep wordt de pensioenregeling er aantrekkelijker op wanneer ze zelf meer keuzes kunnen maken en daarmee regie en grip kunnen houden op het geld dat voor hen belegd wordt. Naarmate men meer betrokken is, kennis over Nieuwe pensioenstelsel heeft en wil vergaren, is het animo hiervoor groter. Concreet houdt dit in:

- Zelf de hoogte van het beleggingsrisico kunnen bepalen (57%)
- Zelf bepalen waarin het eigen ingelegde geld belegd wordt (51%)

Van degenen die deze opties niet afwijzen, dat wil zeggen niet (zeer) onaantrekkelijk vinden, geeft nagenoeg de helft aan hier waarschijnlijk ook gebruik van te zullen maken.

Eveneens de helft vindt het aantrekkelijk om zelf het percentage van het inkomen te bepalen dat ingelegd wordt voor de pensioenopbouw.

Ruim een derde (37%) van de doelgroep heeft er wel oren naar om zelf te kunnen bepalen niet deel te nemen aan de verplichte regeling en in de plaats daarvan zelf inkomen voor later op te bouwen.

Minder aantrekkelijke opties voor de eigen pensioenregeling zijn:

- Tijdelijk minder premie inleggen en dus minder pensioen opbouwen
- Voor pensioendatum al een deel (10%) uit de eigen pensioenpot kunnen opnemen.

Liever de regie over schuld aflossen dan over zelf actief pensioen opbouwen

De meest aansprekende mogelijkheid (57%) rond pensioenopbouw voor deze doelgroep is zorgen dat je geen hypotheekschuld meer hebt als je met pensioen gaat. Meer actief opbouwen via zelf beleggen, via de bank, in crypto of met vastgoed, spreekt 15 tot 32% aan. Hierbij gaat de meeste voorkeur uit naar het uit handen geven aan de bank of een beleggingsinstituut. Voor 17% van de mannen (t.o.v. 9% van de vrouwen) is dit laatste zelfs een zeer waarschijnlijke optie.

MVB of 'gewoon beleggen' geen effect op rendement

Volgens een kwart daalt het rendement door maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Het vermoeden onder het grootste deel van deze doelgroep van 20 tot 40-jarigen is dat maatschappelijk verantwoord beleggen ten opzichte van 'gewoon' beleggen geen invloed heeft op het rendement; ofwel ze menen dat het rendement gelijk zal zijn of ze hebben hier geen weet van en mening over. 42% van de vrouwen en 23% van de mannen laat deze vraag onbeantwoord. Een kwart van de totale doelgroep is van mening dat MVB negatiever uitpakt en 14% verwacht een positiever rendement door MVB.

Van degenen die hier een mening over hebben, verwacht 1 op de 5 dat MVB tot een positiever rendement leidt. 44% van hen verwacht eenzelfde rendement en ruim een derde verwacht een lager rendement.

Draagvlak voor maatschappelijk verantwoord beleggen – belangrijk om hier samen in op te trekken

Onder jongeren die hier een mening over hebben (25% heeft die niet), is er draagvlak voor MVB. 42% van de totale doelgroep is van mening dat MVB in deze tijd noodzakelijk is om op lange termijn goede financiële resultaten te behalen. Alleen onder degenen zonder kennis over het Nieuwe pensioenstelsel is het draagvlak laag: slechts een derde (31%) is het hiermee eens. Het is een verantwoordelijkheid – vindt 54% - voor een pensioenfonds of verzekeraar om bij beleggen rekening te houden met mens en milieu. Meer vrouwen dan mannen delen deze mening. En 46% van de jongeren is van mening dat het pensioenfonds of de verzekeraar rond MVB-beleid samen moet optrekken met andere pensioenfondsen en verzekeraars.

Geen uitgesproken voorkeur voor een bepaald Social Development Goal (SDG)

Met 45% spreekt een beleggingsbeleid dat de gezondheid van mensen beschermt de jongeren het meest aan. Ook de andere SDG's kunnen rekenen op sympathie onder 33% tot 42% van de jongeren. Het zijn de jongeren zonder pensioen kennis die zich minder thuis voelen bij de voorgelegde doelen.

Kennis is de weg naar meer vertrouwen

Jongeren tussen de 20 en 40 jaar die beter geïnformeerd zijn over het Nieuwe pensioenstelsel, dit zijn veelal meer mannen dan vrouwen, staan positiever ten opzichte van het nieuwe stelsel. Zij staan meer open voor de rationale achter de transitie en de afspraken in de nieuwe regeling. Het betreft slechts 11% van de totale doelgroep die van zichzelf vindt dat hij redelijk tot goed op de hoogte is van het nieuwe pensioenstelsel en de regelingen.

Kennis, geïnformeerd zijn, draagt in positieve zin bij aan:

- Acceptatie dat in het nieuwe stelsel de pensioenuitkering afhankelijk is van beleggingsrendementen: 40 tot 45% van degenen die redelijk tot goed op de hoogte zijn, vindt dit aansprekend ten opzichte van 15 tot 18% van degenen die niet of vagelijk op de hoogte zijn.
- Acceptatie van rendementsverschillen per leeftijdscohort: het feit dat jongeren in een bepaald jaar vermogen verliezen en ouderen niet, is voor 46% tot 81% van degenen die redelijk en goed op de hoogte zijn acceptabel. Dit geldt slechts voor 18% tot 33% van degenen die niet of vagelijk op de hoogte zijn. Dezelfde verschillen in acceptatie zien we met betrekking tot de situatie dat jongeren vermogen toevoegen en ouderen geen vermogen verliezen.

Uitdaging om jongeren te betrekken en aan hen kennis te delen

Enmaal geïnteresseerd is activeren om kennis aan te vullen of bij te stellen goed mogelijk. Maar de grootste groep jongeren, 89%, betreft jongeren die aangeven nog nooit of slechts vagelijk iets gehoord of gelezen te hebben over het Nieuwe pensioenstelsel.

Spontane kennis over Nieuwe pensioenstelsel is laag

Nederland gaat over op een nieuw pensioenstelsel. Wat weet je hiervan af?

Het gros antwoordt dat ze er weinig tot niets van weten noch van gehoord hebben. Een minderheid geeft een inhoudelijk antwoord dat veelal niet de correcte informatie bevat. Uit deze antwoorden blijkt laag vertrouwen in het systeem. Minder geld en langer doorwerken vat veel antwoorden samen.

- *Nee dat wist ik niet*
- *Ik heb het gehoord maar ik weet niet de precieze inhoud hiervan*
- *Niet in geïnteresseerd dus eigenlijk weet ik er niets van alleen dat ik maandelijks een bedrag betaal.*
- *Ik ben nog jong dus weinig mee bezig*
- *Onbekend en oninteressant*
- *Ik verdiep me er ook nooit in want ik snap er niks van.*

Iets met leeftijd, wordt genoemd: met name langer doorwerken

- *Gaat 2027 in, eenvoudiger en transparanter, koppeling pensioenleeftijd aan AOW-leeftijd. Het belangrijkste is om te weten dat na 2024 de AOW-leeftijd wordt gekoppeld aan de levensverwachting*
- *Later met pensioen, minder uitkering*
- *Pensioenleeftijd wordt verhoogd*
- *AOW-leeftijd stijgt minder snel. Makkelijk stoppen voor mensen met zware beroepen.*
- *Langer werken gok ik*

- *Meer keuzevrijheid, volgens mij krijg je zelf meer stem over wat er met je pensioengeld gebeurt*
- *Meer transparantie, eerlijker systeem. Ingewikkeld. Onzeker.*
- *Wat je opbouwt komt vanaf nu ook je eigen situatie ten goede. Niet alles gaat meer naar de huidige pensionados*
- *Dat niet meer de jonge generatie voor de oude generatie betaalt maar dat de jonge generatie spaart voor eigen pensioen*
- *Dat het gunstig is voor jonge en oude mensen maar niet voor de middengroep*
- *In een pensioenakkoord is afgesproken dat de huidige generatie voor het eigen pensioen gaat sparen, niet voor dat van de generatie die nu al met pensioen is. Dit maakt dat er een gat ontstaat, want personen die nu al werken hebben al geld afgedragen aan de 67+ers, dus zij moeten gecompenseerd worden.*
- *Beschikbare premie. Geen garantie op hoogte pensioen*
- *Ingaand in 2027 of 2023.*
- *Inwoners betalen belasting wat vervolgens het pensioenstelsel fundeert. 67+ers worden vervolgens gefinancierd met dit geld als ze tot hun 67e werkzaam waren .*
- *Ik weet dat pensioenfondsen een groot deel (meer dan 40%) van het pensioen in eigen zak steken. Zo is onlangs bekend geworden dat de top van pensioenfondsen 3 miljard hebben buitgemaakt, de dieven. Dus ik ben 100% gestopt met pensioenfondsen te spekken. Ik bouw mijn eigen pensioen op, het geld gaat naar een spaarrekening. Dus heel Nederland: vanaf nu geen premies meer overmaken naar pensioenfondsen, laat ze stikken. Maak er een einde aan.*

Resultaten – in grafieken

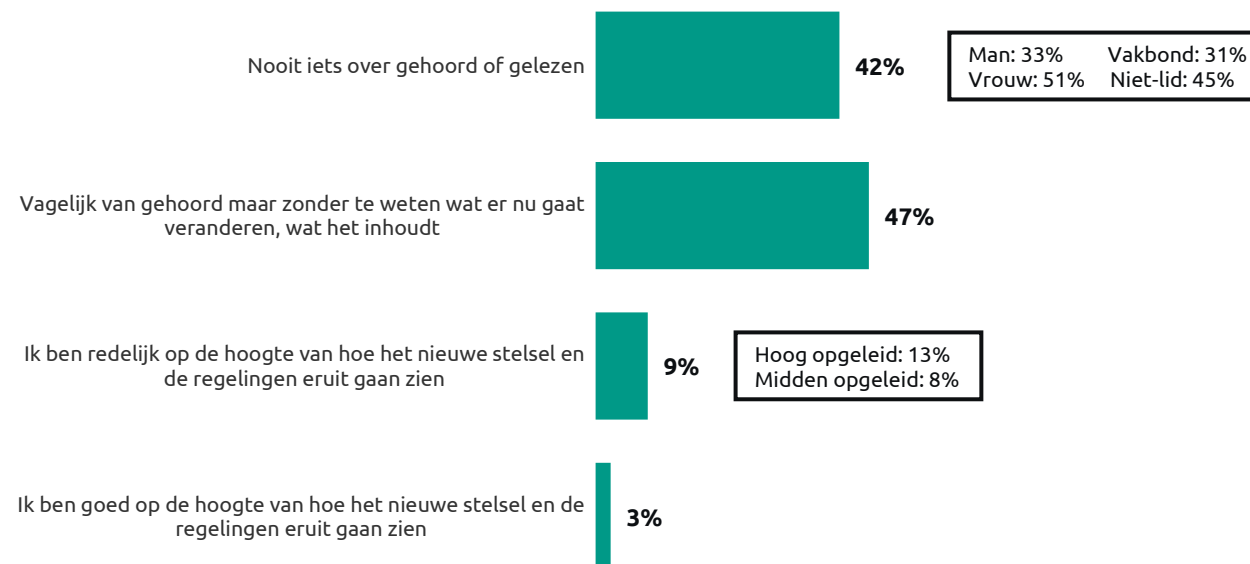

Eén op de acht jongeren is op de hoogte van het Nieuwe pensioenstelsel

- 12% vindt zichzelf redelijk tot goed op de hoogte van het nieuwe stelsel en de regelingen die daar onderdeel van uitmaken.
- 4 op de 10 heeft over deze transitie nog helemaal niets gehoord.
- Vrouwen zijn minder op de hoogte dan mannen: tegenover 33% van de mannen zegt 51% van de vrouwen hier nog nooit over gehoord te hebben.
- Leden van een vakbond zijn beter op de hoogte. 31% van hen heeft er nog nooit van gehoord ten opzichte van 45% van die niet-vakbondsleden.
- Hoog opgeleiden (13% vs 8% midden en 0% laag) zijn redelijk op de hoogte.

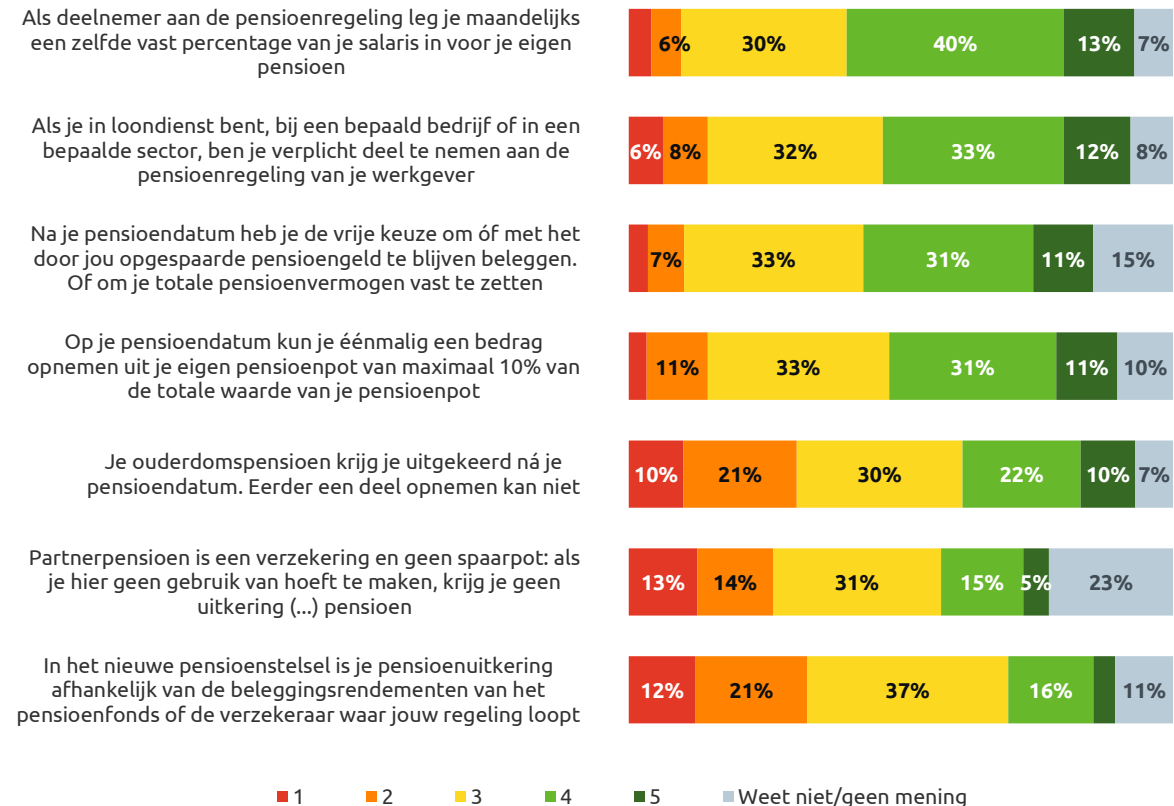
In hoeverre heb je erover gehoord dat Nederland overgaat op een nieuw pensioenstelsel? (Basis - allen, n=595)

Afspraken uit het Nieuwe pensioenstelsel spreken slechts matig aan

- De meerderheid van de jongeren (53%) is positief over maandelijks een vast percentage van je salaris inleggen voor je eigen pensioen.
  - Dit spreekt de hoogopgeleiden relatief het meest aan.
- Verplicht deelnemen omdat je in loondienst bent of werkt in een bepaalde sector spreekt 45% aan.
  - Vakbondsleden zijn meer voor de verplichting (57%) dan niet-vakbondsleden (44%).
- Keuzevrijheid rond doorbeleggen na pensionering en lumpsum (eenmalig een bedrag opnemen op pensioendatum) spreken 42% van de doelgroep aan.
  - Lumpsum spreekt mannen (50%) meer aan dan vrouwen (33%), hoger opgeleiden (53%) meer dan de middengroep (37%).
- Dat het ouderdomspensioen niet eerder uitgekeerd wordt dan ná pensioendatum spreekt 32% aan.
- Dat het partnerpensioen een verzekering is en geen spaarpot spreekt 20% aan.
- Dat de pensioenuitkering afhankelijk is van de beleggingsrendementen van het pensioenfonds of de verzekeraar waar de regeling loopt, spreekt 20% aan.

In hoeverre spreekt deze afspraak jou aan (1=Helemaal niet 5=Volledig wel)? (n=595)

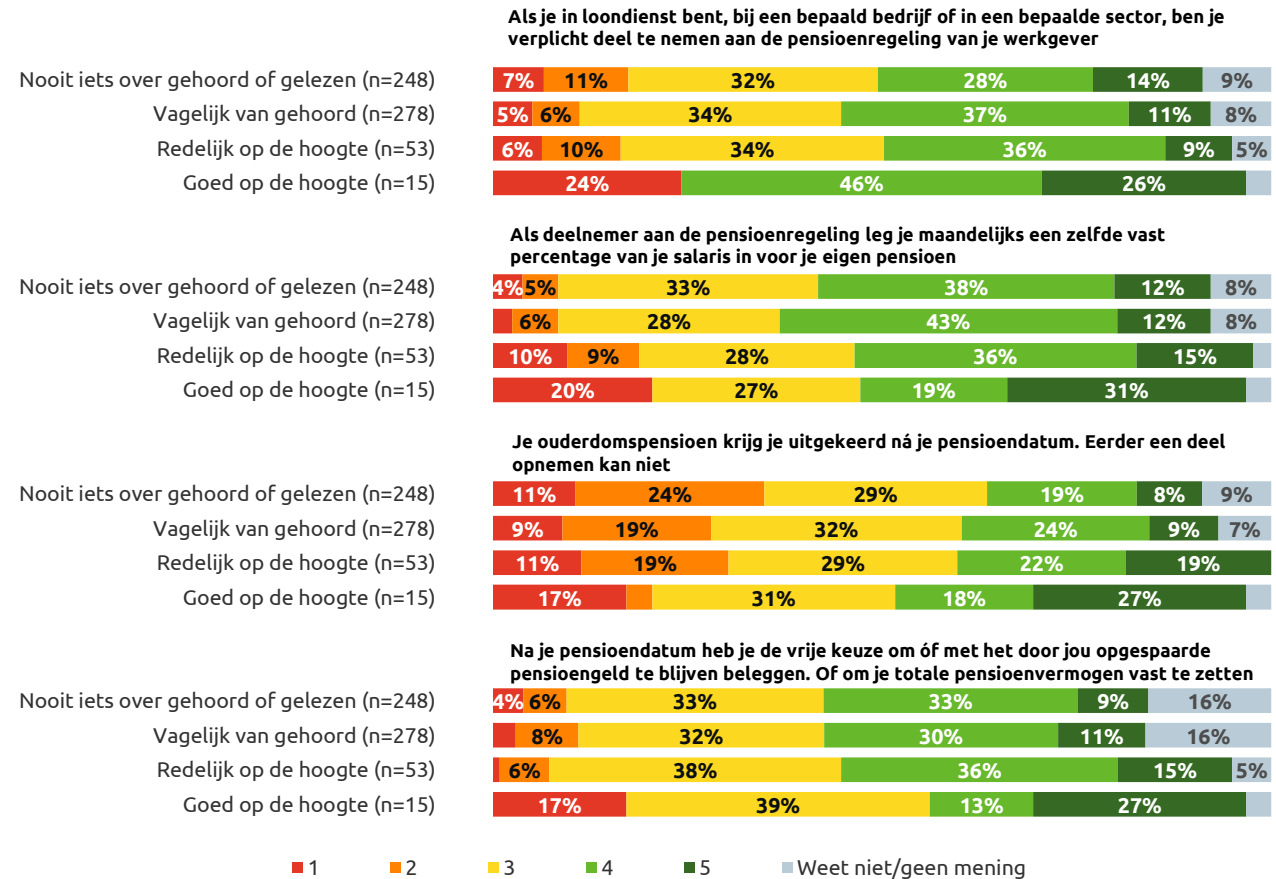
Vakbond: 57%
Niet-lid: 44%

Hoog: 53% Man: 50%
Midden: 37% Vrouw: 33%

Kennis is de weg naar meer acceptatie (1/2)

- Jongeren tussen de 20 en 40 jaar die op de hoogte zijn van het Nieuwe pensioenstelsel staan positiever tegenover het nieuwe stelsel.
- Het verplicht deelnemen aan een pensioenregeling via de werkgever spreekt 45% tot 73% van degenen die redelijk tot goed op de hoogte zijn het meest aan.

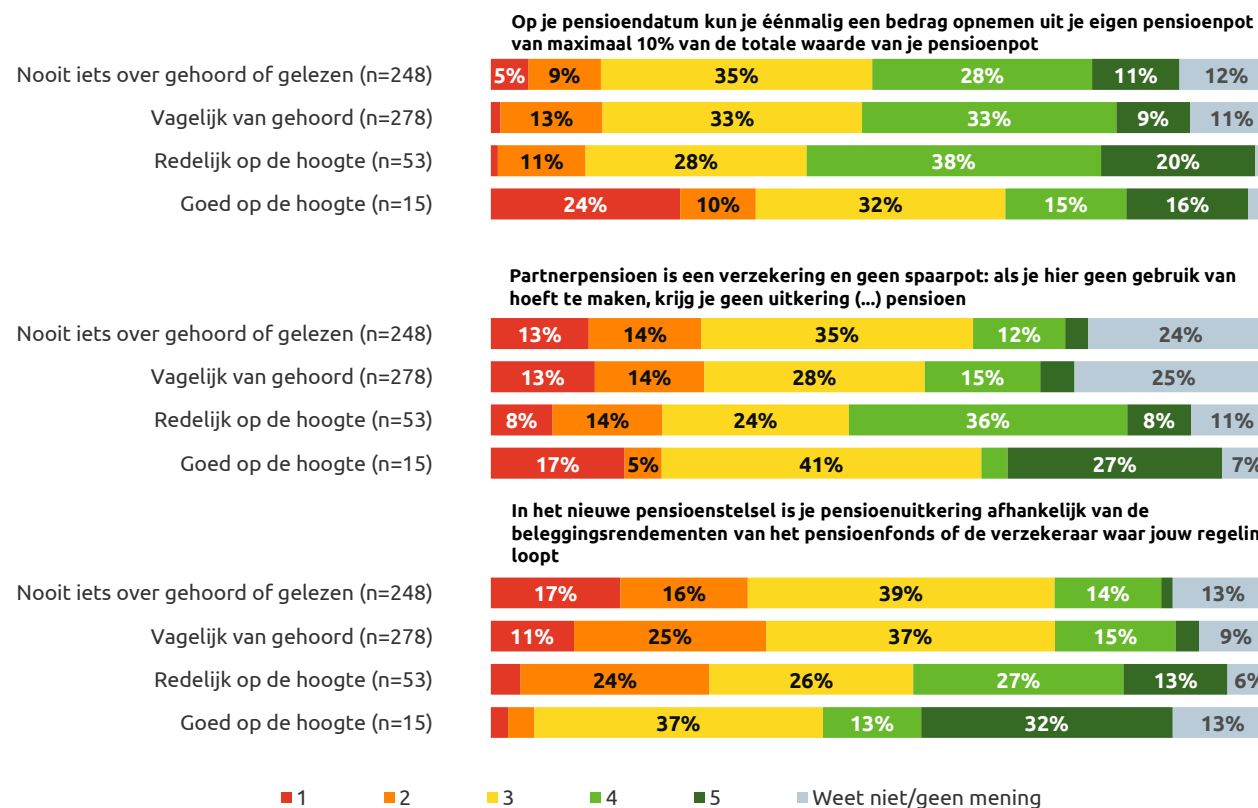
In hoeverre spreekt deze afspraak jou aan (1=Helemaal niet 5=Volledig wel)?

Kennis is de weg naar meer acceptatie (2/2)

- Dat in het nieuwe stelsel de pensioenuitkering afhankelijk is van beleggingsrendementen spreekt 15% tot 18% die niet of vagelijk op de hoogte zijn aan.
- Dat in het nieuwe stelsel de pensioenuitkering afhankelijk is van beleggingsrendementen spreekt 40 tot 45% van degenen die redelijk tot goed op de hoogte zijn aan.

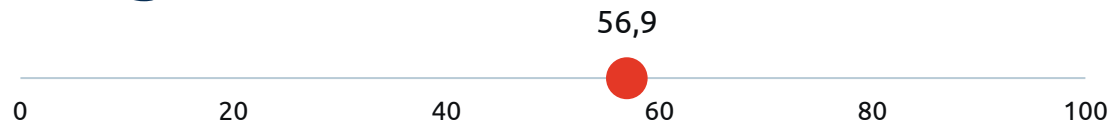
In hoeverre spreekt deze afspraak jou aan (1=Helemaal niet 5=Volledig wel)?

Individuele pensioenpot, dual in keuzes en risico's delen. Wens voor lage kosten

SPR

- Je hebt een aandeel in de gezamenlijke pensioenpot van je pensioenaanbieder

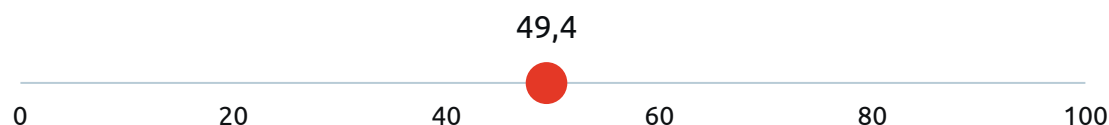
- De beleggingsprofessionals van de pensioenaanbieder bepalen het beleggingsbeleid, je hebt daar geen eigen keuzes in. Per leeftijdscategorie gebruikt de aanbieder een apart beleggingsprofiel

- De pensioenaanbieder heeft een solidariteitsreserve waardoor de pensioenen over de generaties stabiel worden

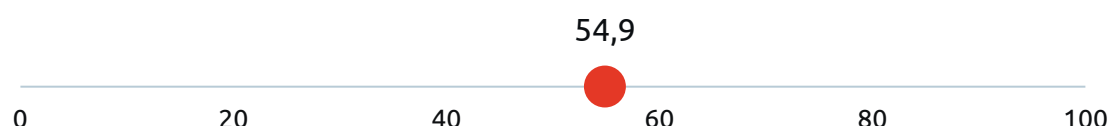
- **Een pensioenuitkering die meebeweegt met het behaalde beleggingsresultaat (maakt geen deel uit van SPR)*

- Een eenvoudige regeling zonder keuzes, maar met lagere kosten

- Een deel van het risico en het rendement van jouw pensioenvermogen delen met andere deelnemers

FPR

- Je hebt je eigen, individuele pensioenpot, die door je pensioenaanbieder voor jou wordt belegd

- Je maakt zelf keuzes, o.a. over het beleggingsprofiel (meer of minder risico) en meer of minder duurzaam beleggen

- De pensioenaanbieder kiest ervoor om geen solidariteitsreserve aan te leggen, waardoor de pensioenen tussen generaties meer kunnen gaan verschillen

- **Een vaste, maar waarschijnlijk in eerste instantie lagere pensioenuitkering (maakt geen deel uit van FPR)*

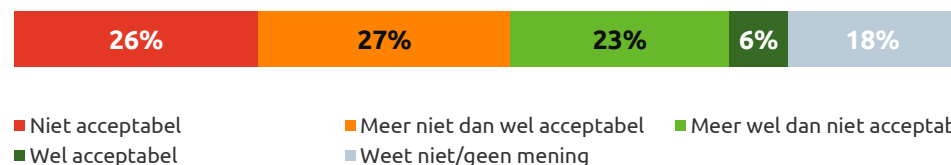
- Een regeling met meer keuzes, maar duurder om uit te voeren en dus hogere kosten

- Het door mij gelopen risico en gemaakte rendement zijn voor mij en deel ik niet met anderen

Meer geld verliezen dan anderen voelt slechter

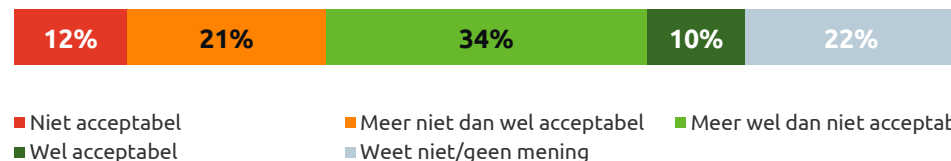
- 29% vindt het acceptabel dat in een jaar jongere deelnemers een gedeelte van hun pensioenvermogen verliezen terwijl oudere deelnemers in dat jaar geen vermogen verliezen.
  - Meer mannen (35%) dan vrouwen (23%) vinden dat acceptabel.
- 44% vindt het acceptabel dat in een jaar jongere deelnemers een deel aan hun pensioenvermogen toevoegen terwijl oudere deelnemers geen vermogen verliezen.
  - Meer mannen (51%) dan vrouwen (38%) vinden dat acceptabel.

In hoeverre vind je het acceptabel als in een jaar jongere deelnemers een gedeelte van hun pensioenvermogen verliezen terwijl oudere deelnemers in dat jaar geen vermogen verliezen?
(Basis - allen, n=595)

Man: 35%
Vrouw: 23%

In hoeverre vind je het acceptabel als in een jaar jongere deelnemers een deel aan hun pensioenvermogen toevoegen terwijl oudere deelnemers geen vermogen verliezen?
(Basis - allen, n=595)

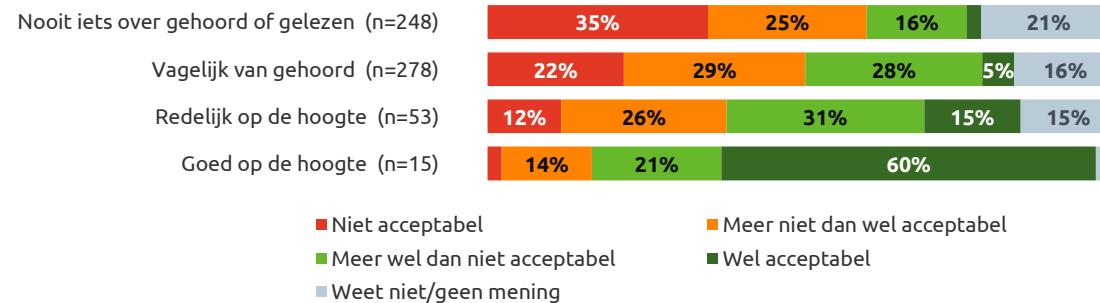

Man: 51%
Vrouw: 38%

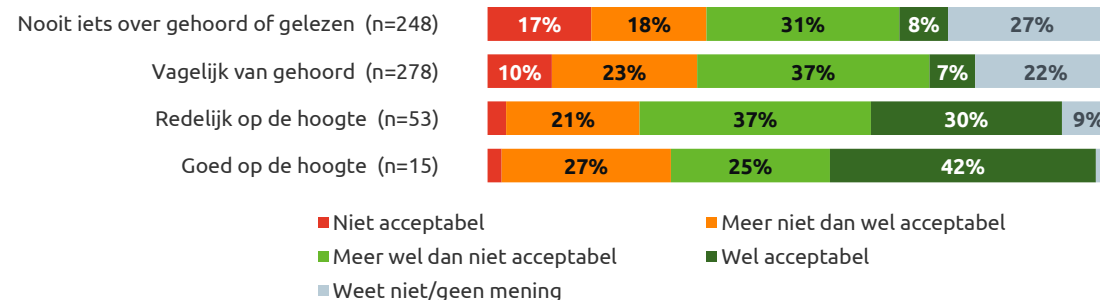
Meer kennis over het nieuwe stelsel leidt tot meer acceptatie

- Dat jongeren in een bepaald jaar vermogen verliezen en ouderen niet, is voor 46% tot 81% van degenen die redelijk en goed op de hoogte zijn acceptabel.
- Dat jongeren in een bepaald jaar vermogen verliezen en ouderen niet, is voor 18% tot 33% van degenen die niet of vagelijk op de hoogte zijn acceptabel.
- Dat jongeren in een bepaald jaar vermogen toevoegen en ouderen geen vermogen verliezen, is voor 67% tot 68% van degenen die redelijk en goed op de hoogte zijn acceptabel.
- Dat jongeren in een bepaald jaar vermogen toevoegen en ouderen geen vermogen verliezen, is voor 39% tot 44% van degenen die niet of vagelijk op de hoogte zijn acceptabel.

In hoeverre vind je het acceptabel als in een jaar jongere deelnemers een gedeelte van hun pensioenvermogen verliezen terwijl oudere deelnemers in dat jaar geen vermogen verliezen? (Basis - allen)

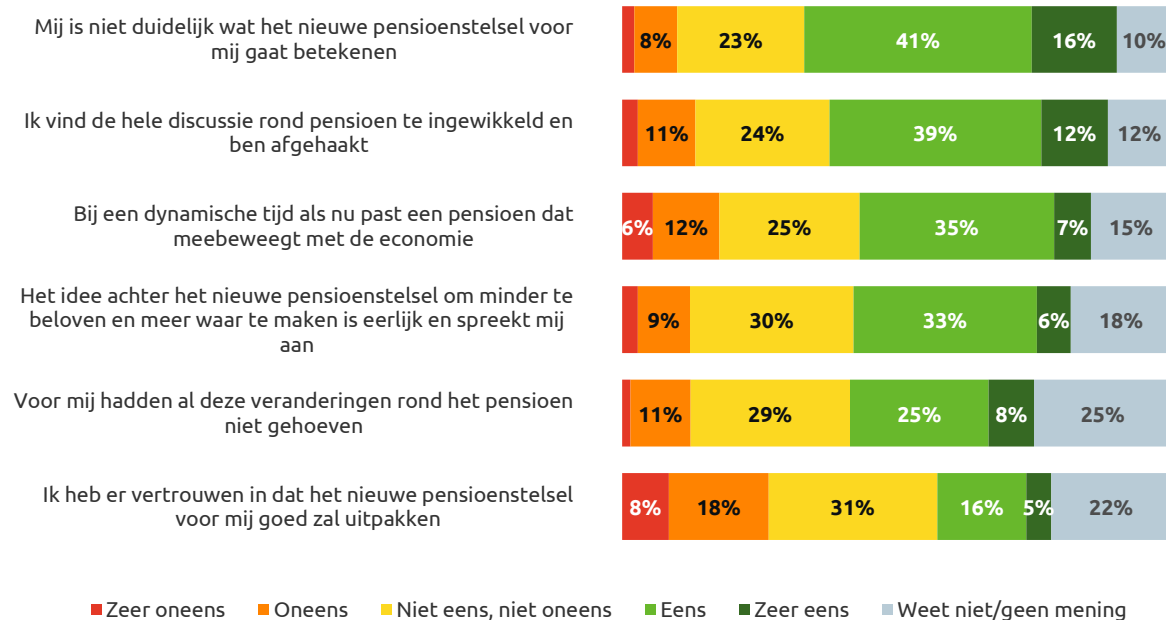
In hoeverre vind je het acceptabel als in een jaar jongere deelnemers een deel aan hun pensioenvermogen toevoegen terwijl oudere deelnemers geen vermogen verliezen? (Basis - allen)

Impact Nieuwe pensioenstelsel nog weinig bekend, vertrouwen in positief effect is gering

- Twee derde (67%) bevestigt de uitspraak dat het hen niet duidelijk is wat het Nieuwe pensioenstelsel voor hen gaat betekenen.
- 51% is afgehaakt omdat ze de hele discussie rond pensioen als te ingewikkeld beleven.
  - Meer vrouwen (55%) dan mannen (47%) beleven de discussie als zodanig, meer jongeren (20-29, 56%) dan ouderen (30-39, 46%) en meer niet-vakbondsleden (54%) dan leden (48%).
- Voor een derde (34%) hadden de veranderingen rond het pensioen niet gehoeven.
- 21% heeft vertrouwen dat het nieuwe pensioenstelsel voor de betreffende persoon goed zal uitpakken. Een kwart (26%) heeft geen vertrouwen, 31% kan dit niet inschatten en 22% weet het niet.
  - Mannen (25%) hebben meer vertrouwen dan vrouwen (16%). Vakbondsleden (25%) hebben er meer vertrouwen in dan niet-leden (20%).

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?
(n=595)

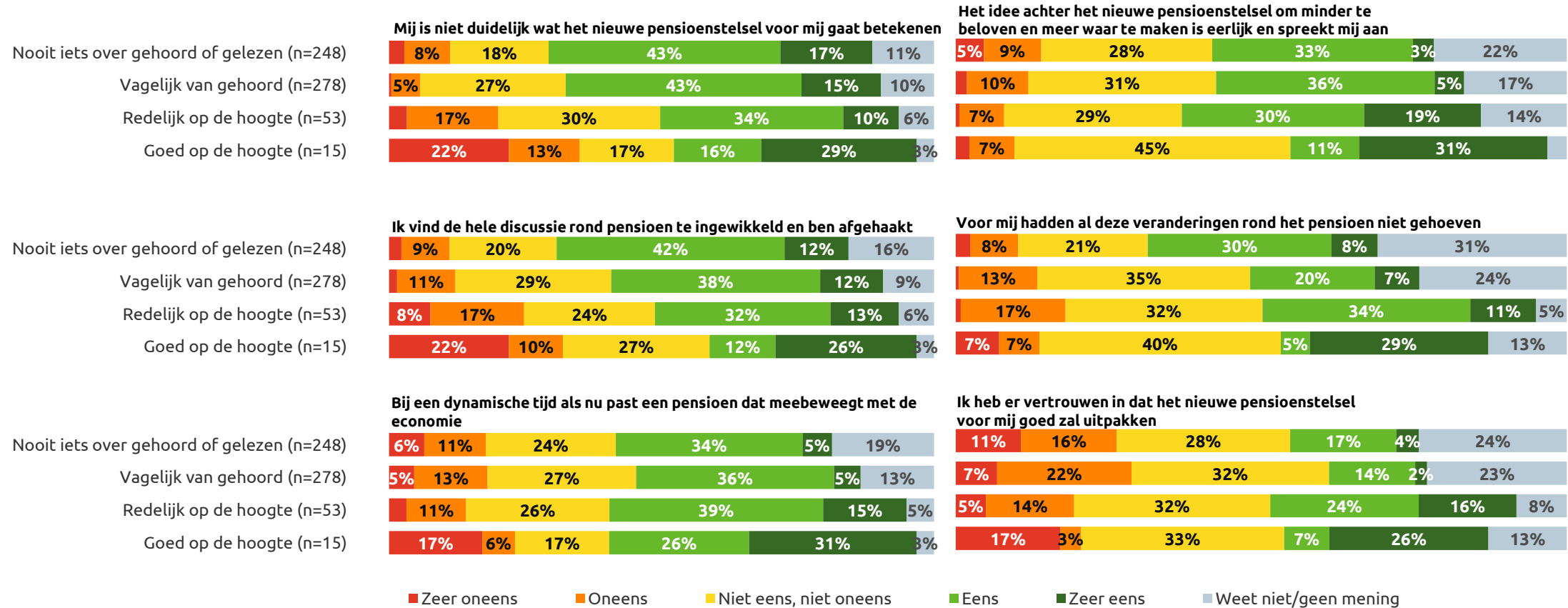
Man: 47%   20-29: 56%
Vrouw: 55%   30-39: 46%

Man: 25%   Vakbond: 25%
Vrouw: 16%   Niet-lid: 20%

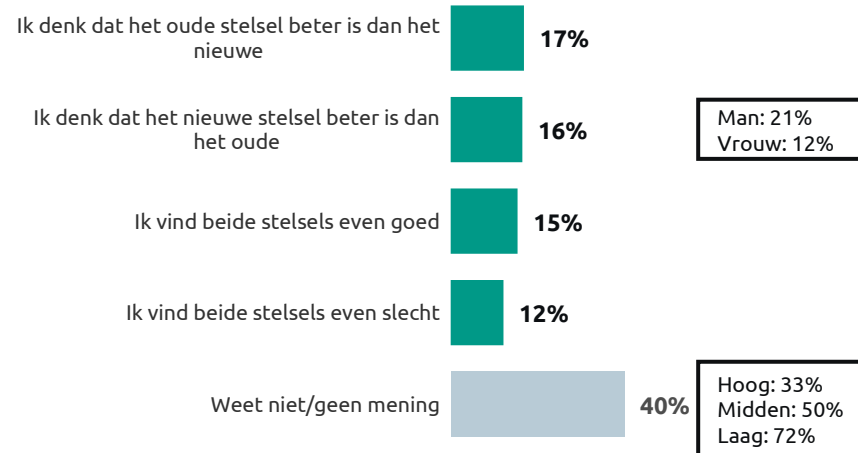
Meer kennis leidt tot meer vertrouwen in het Nieuwe pensioenstelsel

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?

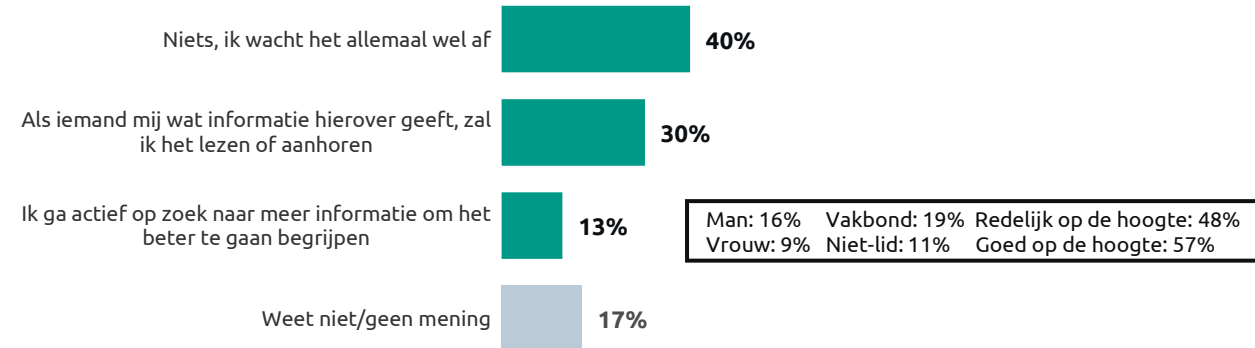

Jongeren slecht te activeren voor pensioen

Welke uitspraak past het beste bij jou?
(Basis - allen, n=595)

Met wat je nu weet over het nieuwe stelsel, wat ga je doen?
(Basis - allen, n=595)

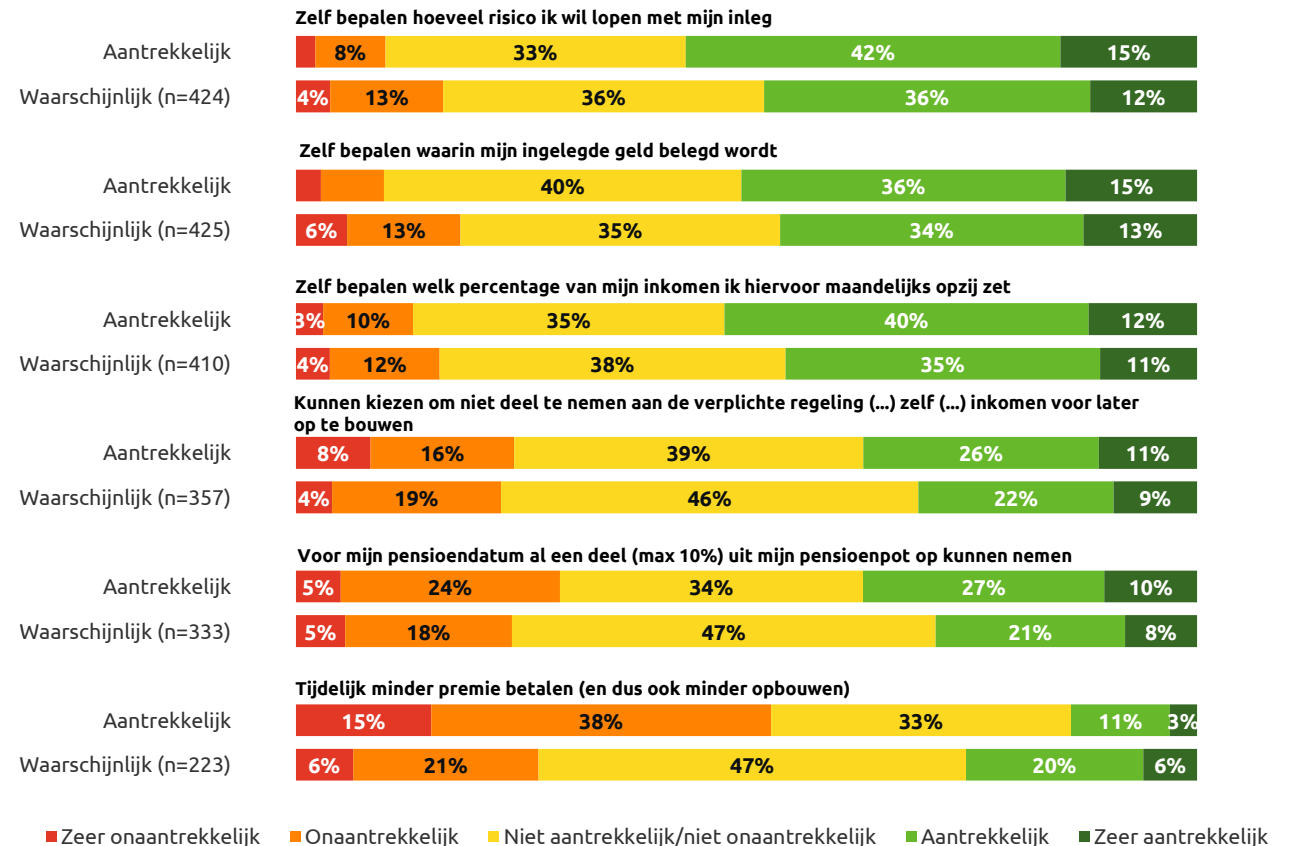

Animo voor alternatieven onder actieve jongeren

De voorgelegde alternatieven kunnen niet op heel veel steun rekenen. Zelf bepalen hoeveel risico je wil lopen, waarin je geld wordt belegd en welk percentage van je inkomen je daarvoor maandelijks opzij wil zetten, spreken relatief het meest aan. Dit raakt keuzevrijheid.

Het minst aantrekkelijk zijn de opties waarmee de zekerheid en de hoogte van de pensioenuitkering in het geding komen.

In hoeverre vind je deze mogelijkheid voor je eigen pensioenregeling aantrekkelijk? (Basis – allen)

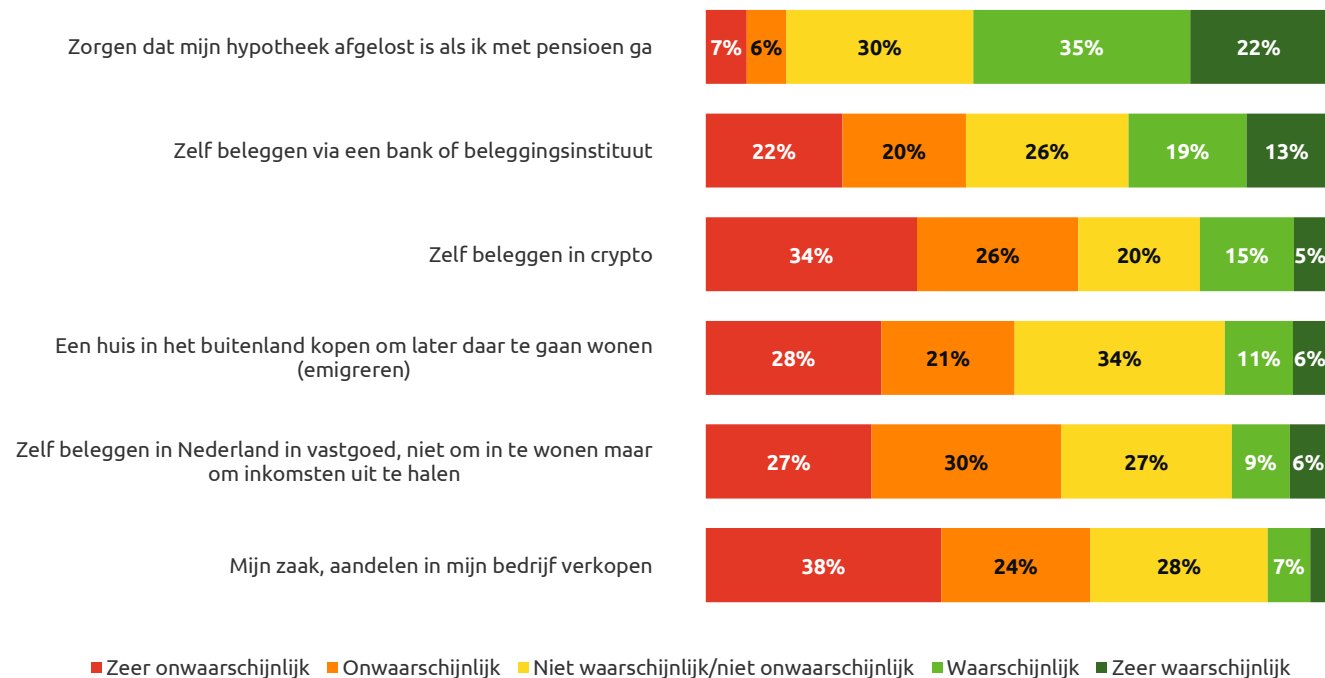

*Degenen die een mogelijkheid niet (zeer) onaantrekkelijk vinden, is gevraagd hoe waarschijnlijk het is dat ze hier gebruik van zullen maken.

Eigen acties hebben veilig karakter

- De meest aansprekende mogelijkheid (57%) rond pensioenopbouw voor deze doelgroep is zorgen dat je geen hypotheekschuld meer hebt als je met pensioen gaat.
- Meer actief opbouwen via zelf beleggen, via de bank, in crypto of met vastgoed, spreekt 15 tot 32% aan.
- Beleggen via een bank of beleggingsinstituut vinden meer mannen (36%) dan vrouwen (28%) een (zeer) waarschijnlijke optie.

Hoe waarschijnlijk is het dat je voor je pensioenopbouw gebruik gaat maken van onderstaande mogelijkheden? (n=595)

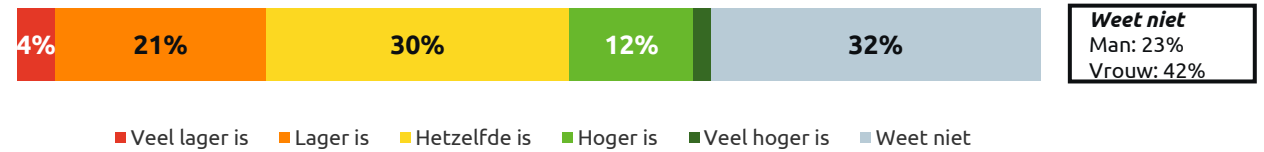

Een kwart denkt dat verantwoord beleggen ten koste gaat van rendement

- Van degenen die hier een mening over hebben, verwacht 1 op de 5 dat maatschappelijk verantwoord beleggen tot een positiever rendement leidt. 44% van hen verwacht eenzelfde rendement en ruim een derde verwacht een lager rendement.

Ik verwacht dat het rendement van maatschappelijk verantwoord beleggen in vergelijking met het rendement van 'gewoon beleggen'?

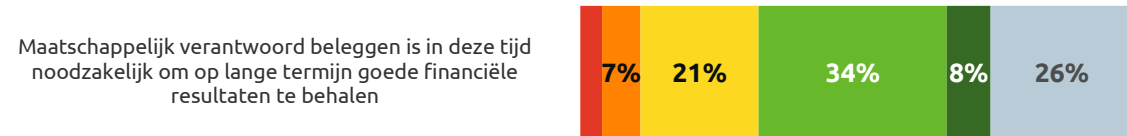
(Basis - allen, n=595)

Helpt van de jongeren vindt maatschappelijk verantwoord beleggen verantwoordelijkheid van het fonds of verzekeraar

- 55% vindt dat het een verantwoordelijkheid van het pensioenfonds of pensioenverzekeraar is om bij de beleggingen ook rekening te houden met de gevolgen voor mens en milieu.
- 45% vindt dat het pensioenfonds of pensioenverzekeraar niet eigen beleid moet ontwikkelen voor maatschappelijk verantwoord beleggen, maar hiervoor samen moet optrekken met andere pensioenfondsen en pensioenverzekeraars.
- 42% vindt maatschappelijk verantwoord beleggen in deze tijd noodzakelijk om op lange termijn goede financiële resultaten te behalen.

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?
(n=595)

Hoog: 51%
Midden: 40%
Laag: 13%

■ Zeer oneens ■ Oneens ■ Niet eens, niet oneens ■ Eens ■ Zeer eens ■ Weet niet/geen mening

Voorkeur voor hogere uitkering boven maatschappelijk verantwoord beleggen

Hoeveel rekening zou jouw pensioenfonds volgens jou moeten houden met duurzaamheid bij het kiezen van beleggingen? En in hoeverre mag dat ten koste gaan van de hoogte van je pensioenuitkering?

45,7

- Hogere netto pensioenuitkering en weinig rekening houdend met duurzaamheid

- Lagere netto pensioenuitkering en veel rekening houdend met duurzaamheid

Vind je dat jouw pensioenfonds veel of weinig invloed moet kunnen uitoefenen op zaken die niet goed gaan bij bedrijven? En in hoeverre mag dat ten koste gaan van de hoogte van je pensioenuitkering?

42,2

- Hogere netto pensioenuitkering en weinig invloed uitoefenen op bedrijven

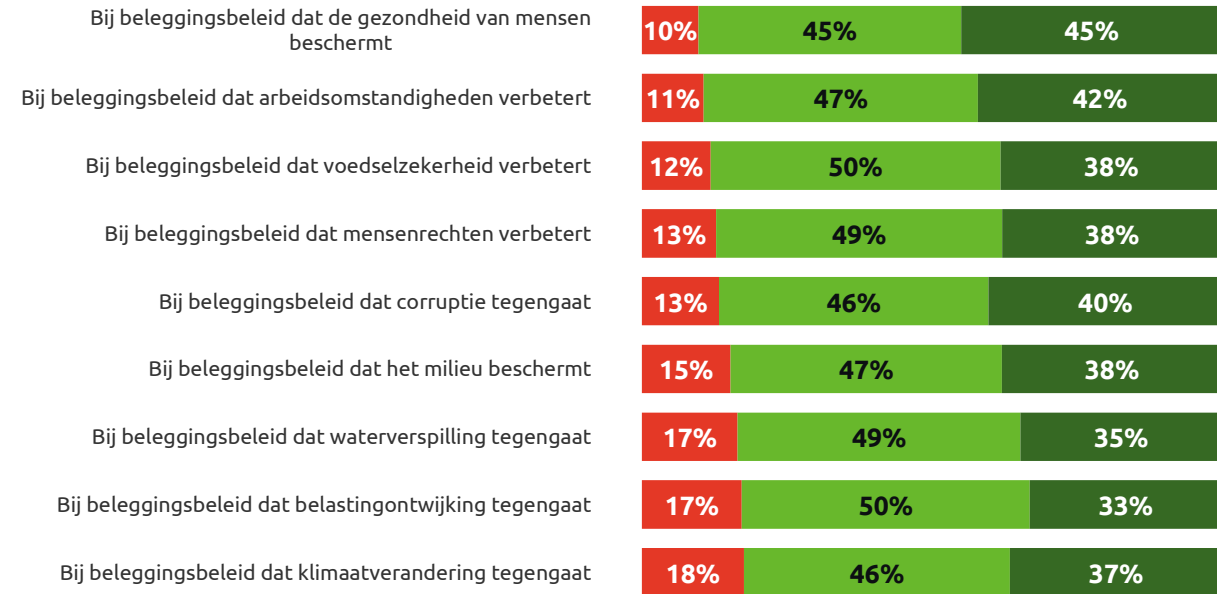

- Lagere netto pensioenuitkering en veel invloed uitoefenen op bedrijven

Geen uitgesproken voorkeur voor bepaalde SDG's

- Echt heel erg thuis voelen bij een bepaald Social Development Goal (SDG) doet de doelgroep zich niet.
- Een beleggingsbeleid dat de gezondheid van mensen beschermt, spreekt de jongeren het meest aan.
- Ook de andere doelen kunnen rekenen op sympathie.
- Het zijn de jongeren zonder pensioenkennis die zich minder thuis voelen bij deze voorgelegde doelen.

Waar voel je je het meeste thuis? (n=595)

■ Nee, daar voel ik me niet thuis ■ Ja, daar voel ik me een beetje thuis ■ Ja, daar voel ik me heel erg thuis

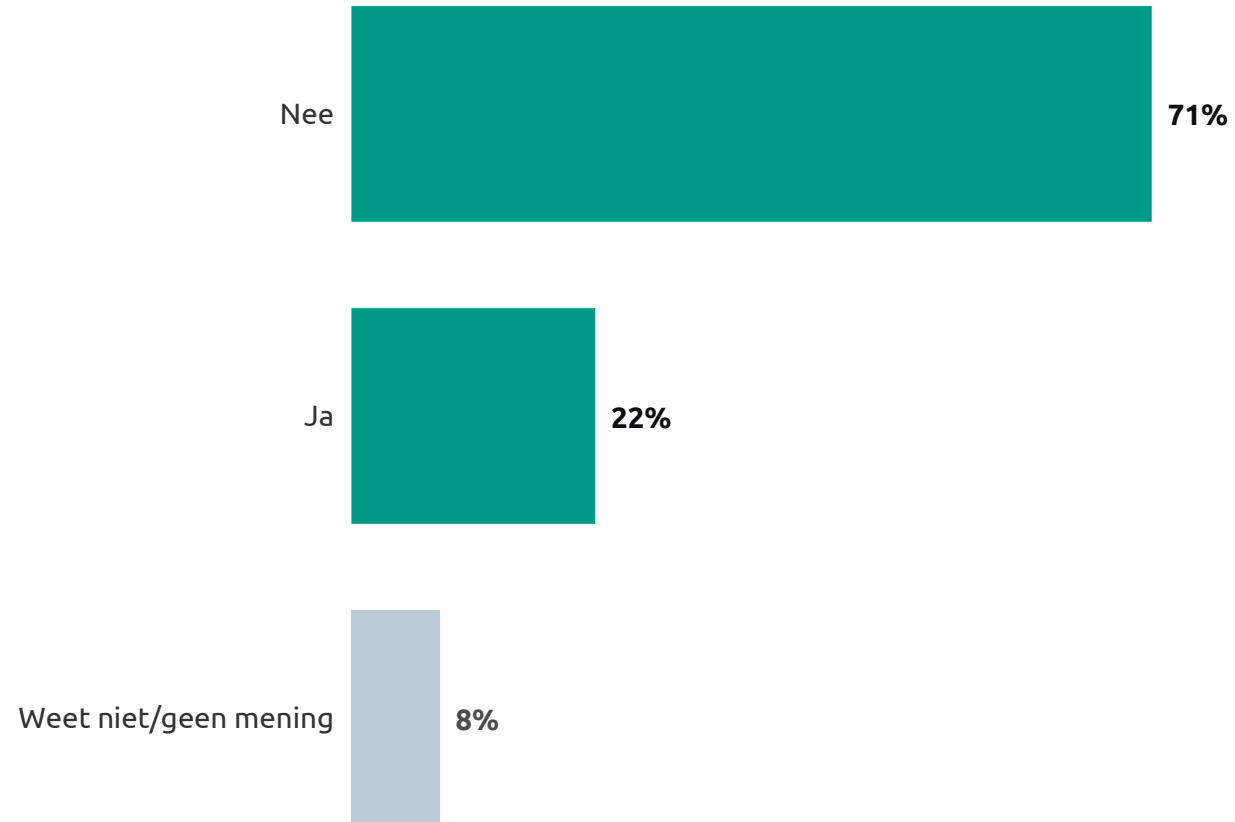

Bijlagen

Een vijfde is lid van een vakbond

Ben je momenteel lid van een vakvereniging, zoals het FNV, CNV, De Unie?
(Basis - allen, n=595)

Bijlage

Onderzoekstechnische informatie - kwantitatief

Veldwerkperiode

Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 10-05-2022 t/m 16-05-2022.

Methode respondentenselectie

Uit het StemPunt-panel van Motivaction.

Incentives

De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek punten voor het StemPunt spaarprogramma ontvangen.

Weging

De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.

Responsverantwoording online onderzoek

In de veldwerkperiode is aan 1.471 personen een uitnodigingsmail verstuurd. Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) was het gewenste aantal vragenlijsten ingevuld en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten.

Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden

Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tot tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Hetzelfde geldt voor schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten. Een uitzondering vormen beeld- en geluidsopnames van respondenten, deze worden ten hoogste 6 maanden bewaard.

Overige onderzoekstechnische informatie

Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever.

Bijlage | Ongewogen en gewogen data

Leeftijd	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
20 t/m 29 jaar	333	40,4	406	49,2
30 t/m 39 jaar	492	59,6	419	50,8

Opleidingsniveau	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
Hoog (wo/hbo)	411	49,8	260	31,5
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	372	45,1	469	56,9
Laag (ibo/basisschool/geen opleiding)	42	5,1	96	11,6

Geslacht	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
Mannen	267	32,4	403	48,9
Vrouwen	558	67,6	422	51,1

Regio	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
3 grote gemeenten	66	8,0	131	15,9
West	248	30,1	248	30,1
Noord	96	11,6	80	9,7
Oost	185	22,4	173	20,9
Zuid	199	24,1	164	19,8
Randgemeenten	31	3,8	30	3,6

Mentality	Ongewogen n	Ongewogen %	Gewogen n	Gewogen %
Moderne burgerij	146	17,7	163	19,8
Opwaarts mobilen	205	24,8	179	21,6
Postmaterialisten	50	6,1	43	5,3
Nieuwe conservatieven	35	4,2	54	6,6
Traditionele burgerij	23	2,8	49	5,9
Kosmopolieten	159	19,3	116	14,0
Postmoderne hedonisten	109	13,2	100	12,1
Gemaksgeoriënteerden	98	11,9	121	14,7

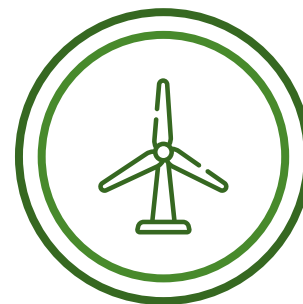
Wij verminderen onze footprint

Motivaction
is ISO 14001-
gecertificeerd

Motivaction
gebruikt
energiezuinige
auto's

Motivaction
gebruikt groene
stroom

Motivaction
gebruikt uitsluitend
papier met een FSC-
label

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

Pers- en publicatiebeleid

Het vermelden van de naam van Motivaction in persberichten en/of andere publicaties over door Motivaction uitgevoerd onderzoek is gebonden aan een aantal voorwaarden, zoals vastgelegd in ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Motivaction International
info@motivaction.nl
www.motivaction.nl

